

Sygn. akt I C 1355/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 stycznia 2024 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: sędzia Tadeusz Bulanda

Protokolant: sekretarz sądowy Karolina Stańczuk

po rozpoznaniu w dniu 11 grudnia 2023 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa K. C. i E. C.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o ustalenie i zapłatę, ewentualnie zapłatę i zapłatę

I. Oddala powództwo w zakresie roszczeń głównych;

II. Zasądza od (...)S.A. z siedzibą w W. na rzecz K. C. i E. C. do ich majątku wspólnego kwotę 61 285,36 zł (sześćdziesiąt jeden tysięcy dwieście osiemdziesiąt pięć złotych i trzydzieści sześć groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty:

a. 60 872,12 zł (sześćdziesiąt tysięcy osiemset siedemdziesiąt dwa złote i dwanaście groszy) od dnia 27 czerwca 2020 r. do dnia zapłaty,

b. 413,24 zł (czteryście trzynaście złotych i dwadzieścia cztery grosze) od dnia 21 czerwca 2023 r. do dnia zapłaty;

II. Ustala, że K. C. i E. C. nie są związani postanowieniami zawartymi w umowie kredytu mieszkaniowego (...) nr (...) z dnia 28 marca 2006 r. w zakresie § 2 ust. 1 umowy co do określenia kwoty kredytu w CHF oraz § 13 ust. 7 umowy oraz ustala, że powodom został udzielony kredyt w kwocie 251 759,95 zł (dwieście pięćdziesiąt jeden tysięcy siedemset pięćdziesiąt dziewięć złotych i dziewięćdziesiąt pięć groszy) oprocentowany wg zmiennej stopy procentowej określonej w § 6 i 7 umowy (stawka referencyjna LIBOR plus marża banku);

III. Oddala powództwo w zakresie roszczeń ewentualnych w pozostałym zakresie;

IV. Nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie tytułem zwrotu wydatków od K. C. i E. C. ze świadczenia zasądzonego na ich rzecz w punkcie II wyroku kwotę 405,42 zł (czteryście pięć złotych i czterdzieści dwa grosze);

V. Znosi koszty procesu między stronami.

Sygn. akt I C 1355/20

UZASADNIENIE

W dniu 9 czerwca 2020 r. K. C. i E. C. skierowali przeciwko (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W., ostatecznie zmodyfikowany pismem z dnia 8 listopada 2022 r., pozew o:

- 1) ustalenie, że umowa kredytu mieszkaniowego(...) nr (...) z dnia 28 marca 2006 r. jest nieważna w całości;
- 2) zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów do majątku wspólnego kwoty 202 213,12 złotych oraz 18 880,81 CHF tytułem zwrotu świadczeń spełnionych przez powodów na rzecz pozwanego tytułem spłaty rat odsetkowo-kapitałowych w okresie od dnia 2 maja 2006 r. do dnia 3 października 2022 r. na podstawie nieważnej umowy kredytu mieszkaniowego (...)nr(...) z dnia 28 marca 2006 r. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwot 140 307,69 zł oraz 8 000 CHF od dnia doręczenia pozwu z dnia 9 czerwca 2020 r. stronie przeciwnej do dnia zapłaty oraz od kwoty 61 905,43 zł i 10 880,81 CHF od dnia doręczenia stronie przeciwnej pisma rozszerzającego powództwo stronie pozwanej do dnia zapłaty;

ewentualnie o:

- 3) zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów do majątku wspólnego kwoty 61 258,36 złotych tytułem nienależnie pobranych przez pozwanego od powodów kwot na podstawie bezskutecznych postanowień zawartych w umowie kredytu mieszkaniowego (...) nr (...) z dnia 28 marca 2006 r. wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 60 872,12 złotych od dnia doręczenia pozwu z dnia 9 czerwca 2020 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 413,24 zł od dnia doręczenia stronie przeciwnej pisma rozszerzającego powództwo do dnia zapłaty;
- 4) ustalenie treści stosunku prawnego łączącego strony na przyszłość, poprzez ustalenie, że klauzule waloryzacyjne zawarte wskazane w treści pozwu nie wiążą stron, a na ustalenie wysokości rat kredytu i jego salda ma wpływ jedynie indeks LIBOR 3M oraz stała marża wynikająca z umowy kredytu.

Powodowie wnieśli również o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie zgodnie z art. 98 § 1¹ k.p.c.

Powodowie podnieśli, że w umowie kredytu, którą zawarli z pozwanym bankiem znajdują się postanowienia sprzeczne z prawem cywilnym i bankowym, w tym przepisami regulującymi typ umowy, z zasadą równości stron, a także zasadami współżycia społecznego, wskutek czego umowa powinna być uznana za nieważną, ewentualnie za umowę ważną, lecz pozbawioną postanowień niedozwolonych. Szczegółowe wyjaśnienie żądań pozwu i podniesionych dla ich poparcia twierdzeń powodowie przedstawili w uzasadnieniu pozwu i dalszych pism procesowych (pozew – k. 3-22, replika na odpowiedź na pozew wraz ze zmianą powództwa – 239-243v, pismo procesowe z dnia 8 listopada 2022 r. – rozszerzenie powództwa – k. 348-349v).

(...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości, kwestionując roszczenie co do zasady i wysokości, a ponadto ponosząc zarzut przedawnienia roszczeń powodów. Pozwany wniósł o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Szczegółowe wyjaśnienie swojego stanowiska pozwany przedstawił w uzasadnieniu odpowiedzi na pozew i dalszych pism procesowych (odpowiedź na pozew – k. 79-119v, pismo procesowe z dnia 16 października 2020 r. – k. 248-254, odpowiedź na modyfikację powództwa – k. 358-358v).

Do czasu zamknięcia rozprawy stanowiska stron nie uległy zmianie (protokół z rozprawy z dnia 11 czerwca 2023 r. – k. 361-361v).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17 marca 2006 r. K. C. i E. C. złożyli do (...) S.A. z siedzibą w W. wniosek o udzielenie kredytu w wysokości 101 960,13 zł w walucie CHF, z przeznaczeniem na zakup i remont mieszkania.

W trakcie procedury kredytowej K. C. i E. C. zostali poinformowani przez pracownika banku o ryzyku zmiany stopy procentowej i ryzyku zmiany kursów walutowych i ich skutkach (wniosek kredytowy wraz z załącznikiem – k.

155-159, 161-176, pisma okólne dotyczące procedury produktowej „Kredyt mieszkaniowy (...)” wraz z załącznikami – k. 197-200).

W dniu 28 marca 2006 r. K. C. i E. C. zawarli z (...)S.A. z siedzibą w W. umowę kredytu mieszkaniowego (...) nr (...) (spłacanego w ratach malejących, udzielonego w walucie wymiennej), na mocy której bank udzielił im kredytu w kwocie 101 960,13 CHF na zakup domu mieszkalnego w zabudowie szeregowej oraz jego remont, z przeznaczeniem na potrzeby własne. Kredyt miał być wypłacany w transzach w walucie polskiej przy zastosowaniu kursu kupna dla dewiz z aktualnej Tabeli kursów, obowiązującego w (...) S.A. w dniu realizacji zlecenia płatniczego (§ 2 i 5 umowy).

Kredyt oprocentowano według zmiennej stopy stanowiącej sumę stawki referencyjnej LIBOR dla franka szwajcarskiego i stałej marży banku w wysokości 2,3% w całym okresie kredytowania. Oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym w dniu zawarcia umowy wynosiło 3,53% i miało podlegać zmianie co trzy miesiące w razie zmiany stawki referencyjnej (§ 7 umowy).

Po okresie karencji, upływającym w dniu 15 kwietnia 2006 r., kredytobiorcy mieli spłacać kredyt w okresie do 1 marca 2036 r. w comiesięcznych ratach potrącanych z rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego kredytobiorców (§ 12 i 13 umowy).

W § 30 ust. 2 na ostatniej stronie umowy został zamieszczony zapis, zgodnie z którym kredytobiorcy oświadczają, że zostali poinformowani o ponoszeniu ryzyka zmiany kursów walutowych.

Kredytobiorcy parafowali każdą stronę umowy oraz złożyli podpisy na ostatniej jej stronie.

Kredyt został wypłacony w ten sposób, że w dniu 29 marca 2006 r. została wypłacona kwota 219 999,99 złotych stanowiąca równowartość kwoty 89 097,68 CHF oraz kwota 31 759,96 złotych stanowiąca równowartość kwoty 12 862,45 CHF (umowa kredytu – k. 41-51, 178-184, aneks nr 1 – k. 185-186, dyspozycje wypłaty – k. 190-195, zaświadczenie banku z dnia 19 maja 2020 r. – k. 52-61, zeznania powoda – k. 270-271 i powódki – k. 271).

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły wskazane wyżej dowody z dokumentów, których treść i autentyczność nie była przez strony kwestionowana i również Sąd nie znalazł podstaw do podważenia waloru dowodowego tych dokumentów.

Sąd uwzględnił zeznania powodów w zakresie, w jakim potwierdzał je pozostały materiał dowodowy. Sąd nie dał wiary zeznaniom powodów w części, w której wskazali, że bank nie przedstawił im ryzyka związanego z wahaniami kursu CHF, bowiem z dokumentacji kredytowej wynikają fakty przeciwne, a skoro zeznania powodów zostały złożone po upływie 15 lat od zawarcia umowy, to wysoce prawdopodobne jest, że doszło do zatarcia się lub osłabienia pamięci powodów o faktach mających miejsce w tamtym czasie.

Sąd ustalił wysokość świadczenia nienależnego na podstawie dowodu z opinii biegłego, która była rzetelna, spójna i jednoznaczna.

Sąd pominął pozostały materiał, bowiem nie miał istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd pominął zeznania świadka K. Ż. (k. 303-305), bowiem nie pamiętała ona okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Powodowie dochodzili ustalenia nieważności umowy kredytowej oraz zapłaty kwoty stanowiącej świadczenie nienależne spełnione na podstawie nieważnej ich zdaniem umowy, ewentualnie ustalenia, że określone postanowienie statuujące denominację kredytu w walucie CHF nie wiąże powodów i zasądzenia świadczenia nienależnego

stanowiącego różnicę pomiędzy świadczeniem spełnionym, a świadczeniem należnym w razie wyeliminowania denominacji.

Podstawę prawną żądań pozwu stanowią art. 189 k.p.c. oraz art. 410 § 1 k.c. w zw. z art. 405 k.c.

Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Zgodnie z art. 410 k.c. w zw. z art. 405 k.c. ten kto spełnił świadczenie nienależne, może żądać zwrotu tego świadczenia lub jego wartości, przy czym świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Będący przesłanką powództwa o ustalenie interes prawny jest obiektywną w świetle obowiązujących przepisów prawa, wywołaną rzeczywistym naruszeniem albo zagrożeniem określonej sfery prawnej, potrzebą uzyskania wyroku, który wprowadzi jasność co do konkretnego prawa lub stosunku prawnego w celu ochrony przed grożącym naruszeniem sfery uprawnień powoda (patrz: wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 1972 r., III CRN 607/71, OSNC 1973, nr 4, poz. 64 i z dnia 22 września 1999 r., I PKN 263/99, OSNAP 2000, nr 2, poz. 36 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2014 r., III CZP 121/13, orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1987 roku, III CRN 57/87, OSNPG 1987, nr 7, poz. 27). Powód nie posiada interesu prawnego, gdy obok powództwa o ustalenie istnieje inna forma ochrony jego praw podmiotowych, a więc np. w procesie o świadczenie lub ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa (patrz: orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia z 6 czerwca 1997 roku, II CKN 201/97). Istnienie interesu prawnego należy oceniać na dzień orzekania (patrz: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2019 r., sygn. III CSK 237/18).

W ocenie Sądu powodowie posiadają interes prawny w żądaniu ustalenia, czy zawarta przez nich umowa kredytu jest nieważna oraz czy związani są zakwestionowanymi postanowieniami umownymi, bowiem według umowy ostateczny termin spłaty przypada na rok 2036, a wyrok ustalający wprowadza jasność co do sytuacji prawnej powodów, w szczególności co do istnienia uprawnienia banku do dalszego żądania od powodów spłaty zadłużenia i sposobu ustalania wysokości rat kapitałowo-odsetkowych.

Mimo posiadania przez powodów interesu prawnego uzasadniającego generalnie dochodzenia roszczenia o ustalenie, powództwo o ustalenie nieważności przedmiotowej umowy kredytu okazało się niezasadne, bowiem nie zostało wykazane, iżby umowa ta była dotknięta wadami powodującymi jej nieważność. W konsekwencji jako niezasadne podlegało oddaleniu także roszczenie główne o zapłatę oparte na przesłance nieważności umowy.

W myśl art. 58 § 1-3 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Nieważna jest też czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana.

Umowa kredytu bankowego jest umową nazwaną uregulowaną w art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe. Zgodnie z art. 69 ust. 1 tej ustawy w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia przez powodów umowy kredytowej, przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Stosownie do ust. 2 cytowanego przepisu, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany,

sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Zawarta przez powodów umowa kredytu zawiera elementy wskazane w art. 69 ust. 1 i 2 Prawa bankowego, w szczególności określa kwotę udzielonego kredytu (101 960,13 CHF), cel kredytu (zakup i remont domu mieszkalnego w zabudowie szeregowej), zasady i termin spłaty kredytu (spłata w okresie do 1 marca 2036 r.), wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany (oprocentowanie stanowiące sumę stawki bazowej LIBOR i marży banku, podlegające zmianie w cyklach 3-miesięcznych).

Do przedmiotowej umowy strony wprowadziły modyfikację ustawowego typu umowy, która nie sprzeciwia się właściwości (naturze) umowy kredytu, ustawie ani zasadom współżycia społecznego (art. 353¹ k.c.), ustalając, że w przypadku kredytu denominowanego w walucie obcej, bank dokona wypłaty po przeliczeniu na złote kwoty wyrażonej w walucie, w której kredyt jest denominowany, według kursu kupna tej waluty z tabeli banku, zaś przy spłacie z rachunku prowadzonego w PLN przy zastosowaniu kursu sprzedaży danej waluty z tabeli banku (§ 5 i § 13 umowy).

W dacie zawarcia przedmiotowej umowy obowiązywały art. 3 ust 3 i art. 9 ust. 1 pkt 15 Prawa dewizowego z dnia 27 lipca 2002 r. (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 679), zgodnie z którymi ograniczenie w zawieraniu umów oraz dokonywaniu innych czynności prawnych, powodujących lub mogących powodować dokonywanie w kraju rozliczeń w walutach obcych, a także dokonywaniu w kraju takich rozliczeń określonych, nie stosuje się do obrotu dewizowego dokonywanego z udziałem banków lub innych podmiotów mających siedzibę w kraju, w zakresie działalności podlegającej nadzorom: bankowemu, ubezpieczeniowemu, emerytalnemu lub nad rynkiem kapitałowym, sprawowanym na podstawie odrębnych przepisów, prowadzonej przez te podmioty na rachunek własny lub rachunek osób trzecich uprawnionych na podstawie ustawy lub zezwolenia dewizowego do dokonania obrotu dewizowego podlegającego tym ograniczeniom.

W świetle przytoczonych przepisów dopuszczalne było zawarcie z bankiem umowy o kredyt wyrażony w walucie obcej i skutkujący koniecznością spłaty zobowiązania wyrażonego w walucie obcej, bowiem nie wykluczają one takiego zastrzeżenia w umowie kredytu. Zawarcie w umowie takich postanowień nie sprzeciwiały się przepisom prawa, a przyjęcie takiego rozwiązania uzasadnione było celem umowy kredytu, który miał sfinansować budowę domu jednorodzinnego w Polsce i miał być spłacany przez kredytobiorców osiągających dochody w PLN.

Brak jest również podstaw, by uznać przedmiotową umowę za zawartą w celu obejścia ustawy, skoro była dopuszczalną w granicach swobody umów modyfikacją ustawowego typu umowy kredytu, i nie są znane Sądowi przepisy bezwzględnie obowiązujące, które przedmiotowa umowa miałaby obchodzić.

Nie zachodzi podstawa do uznania umowy za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego. W kontekście stosunków prawnych łączących bank z jego klientami (stosunków umownych o charakterze ekonomicznym) przyjąć trzeba, że zasady współżycia społecznego wymagają od stron tych stosunków uczciwości (uczciwego obrotu) oraz lojalności. Skoro zaś powodowie wiedzieli, że z umową związane jest ryzyko kursowe i ryzyko zmiany stopy procentowej, brak jest podstaw dla twierdzenia, że umowa ta narusza zasady współżycia społecznego.

Z okoliczności sprawy nie wynika, iżby pozwany w zamian za swoje świadczenie przyjął albo zastrzegł dla siebie lub dla osoby trzeciej świadczenie, którego wartość w chwili zawarcia umowy przewyższa w rażącym stopniu wartość jego własnego świadczenia. Powodowie nie wykazali też, iżby pozwany w zamiarze ich pokrzywdzenia zawarł z nimi umowę kredytu mając świadomość realnej groźby nieuniknionego znacznego wzrostu kursu waluty, a nawet, iżby znaczny wzrost kursu waluty przyniósł pozwanemu korzyść rażąco przewyższającą korzyści uzyskane przez powodów na skutek zawarcia przedmiotowej umowy kredytu.

Brak jest podstaw do czynienia pozwanemu zarzutu, że nie udzielił powodom informacji o ryzyku kursowym w określonej formie, a w szczególności w postaci scenariusza prezentującego znaną obecnie skalę ryzyka, bowiem

regulacje zawarte w prawie powszechnym i rekomendacjach KNF obowiązujące w dacie zawarcia umowy nie nakładały na bank obowiązku udzielania informacji o ryzyku kursowym w ściśle określonej formie i treści.

Zważyć nadto trzeba, mając na uwadze stanowiący element wiedzy powszechnej fakt, że po wejściu Polski do Unii Europejskiej w 2004 r. kredyty hipoteczne powiązane z walutą obcą były udzielane na masową skalę, iż wg stanu na dzień zawarcia przedmiotowej umowy za dyskryminujące (sprzeczne z zasadami obrotu) można by uznać zachowanie banku polegające na tym, że kredytobiorcom świadomym ryzyka kursowego (a z okoliczności tej sprawy jednoznacznie wynika, że powodowie byli świadomi ryzyka kursowego) odmawia udzielenia kredytu denominowanego w CHF, którego oprocentowanie, a zatem i obciążenie wynikające z comiesięcznej raty było znacząco niższe od obciążenia związanego z kredytem złotówkowym niepowiązanym z CHF – oprocentowanym w oparciu o wyższą stopę bazową WIBOR.

Mając powyższe na uwadze, brak było podstaw do nieważności umowy, a w konsekwencji uwzględnienia roszczenia o zapłatę opartego na założeniu, że umowa jest nieważna (pkt I wyroku).

Rozpoznając zarzut abuzywności niektórych postanowień umowy kredytu, wskazać trzeba po pierwsze, że zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Wziąć należy pod uwagę także treść art. 22¹ k.c., zgodnie z którym za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Ocena, czy dane postanowienie wzorca umowy, kształtując prawa i obowiązki konsumenta, „rażąco” narusza interesy konsumenta (art. 385¹ § 1 k.c.), uzależniona jest od tego, czy wynikająca z tego postanowienia nierównowaga praw i obowiązków stron (nierównowaga kontraktowa) na niekorzyść konsumenta jest istotna, znacząca. Ustalenie, czy klauzula wzorca umowy powoduje taką nierównowagę, dokonane może być w szczególności przez porównanie sytuacji konsumenta w razie zastosowania tej klauzuli z sytuacją, w której byłby konsument, gdyby zastosowane zostały obowiązujące przepisy prawa. Znacząca nierównowaga kontraktowa na niekorzyść konsumenta pozostaje sprzeczna z dobrymi obyczajami, gdy można rozsądnie założyć, że kontrahent konsumenta, traktujący go w sposób sprawiedliwy i słuszny i uwzględniający jego prawnie uzasadnione roszczenia, nie mógłby racjonalnie się spodziewać, że konsument zaakceptowałby w ramach negocjacji klauzulę będącą źródłem tej nierównowagi.

Dla uznania klauzuli za niedozwoloną, zgodnie z przepisem art. 385¹ § 1 k.c., poza kształtowaniem praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, musi ona rażąco naruszać jego interesy. Konieczne zatem jest ustalenie nierównomiernego rozkładu praw i obowiązków stron umowy (sprzeczność z dobrymi obyczajami) oraz prawnie relewantnego znaczenia tej nierównowagi (rażące naruszenie interesów konsumenta). Należy uwzględnić nie tylko interesy o wymiarze ekonomicznym, ale i inne, zasługujące na ochronę dobra konsumenta, jak jego zdrowie, czas, dezorganizacja zajęć, prywatność, poczucie godności osobistej czy satysfakcja z zawarcia umowy o określonej treści (por. M. Bednarek (w:) System prawa prywatnego, t. 5, s. 768–769; E. Łętowska, Prawo umów konsumenckich, s. 341).

Przyjąć należy, że zawierając umowę kredytu, której dotyczy niniejsze postępowanie, K. C. i E. C. działali jako konsumenci, bowiem dokonali z bankiem-przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio ze swoją działalnością gospodarczą, co jednoznacznie wynika z wniosku kredytowego i umowy, które nie wskazują, iżby kredyt miał służyć celom zawodowym powodów, a także z wymienionego w tych dokumentach mieszkaniowego celu kredytu.

W ocenie Sądu abuzywna w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. są te postanowienia umowne, które prowadziły przy wypłacie kwoty kredytu denominowanego w walucie obcej do przeliczenia na złote kwoty wyrażonej w walucie zgodnie z

kursem kupna CHF opublikowanym w tabeli banku oraz ustalenia w PLN równowartości raty wyrażonej w CHF przy zastosowaniu kursy sprzedaży CHF z tabeli banku.

Kredytobiorcy nie mieli wpływu na sposób ustalania przez bank kursu CHF, a czynniki obiektywne, sprawdzalne, jak wysokość rynkowych kursów wymiany CHF jedynie częściowo wpływały na wysokość kursu, bowiem kurs określony w tabeli banku zawierał także marżę, której wartość była zależna wyłącznie od woli banku. Taka regulacja stanowi, co do zasady, o naruszeniu dobrych obyczajów, bowiem daje jednej stronie umowy – bankowi dowolność w zakresie określania sytuacji prawnej i faktycznej drugiej strony – kredytobiorcy.

Powodowie zawarli przedmiotową umowę na podstawie wzorca sporządzonego przez pozwany bank, na którego treść nie mieli wpływu. W tych okolicznościach klauzule opierające przeliczenia świadczeń stron na kursie z tabeli banku nie wiążą powodów, skoro zaś, zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem sądów powszechnych, Sądu Najwyższego i TSUE, brak jest podstaw do zastąpienia kursu ustalanego przez bank innym kursem, należy przyjąć, że powodów nie wiążą w całości postanowienia umowne dotyczące denominacji kredytu w walucie obcej CHF.

Mając na uwadze treść art. 65 k.c., zgodnie z którym oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje, a w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu, a także biorąc pod uwagę fakt, że we wniosku o kredyt powodowie wnioskowali o udzielenie im kredytu na sfinansowanie celu mieszkaniowego, którego koszt określono w PLN (str. 3 wniosku – k. 157) i została im wypłacone w transzach kwoty środków w PLN, przyjąć należało, że zgodny zamiar stron obejmował udzielenie kredytu w PLN, zaś denominacja kredytu w walucie CHF miała na celu jedynie obniżenie kosztów jego obsługi.

Umowa kredytu może być wykonywana z pominięciem denominacji, a przy zachowaniu pozostałych postanowień umownych (w tym opierających zmienne oprocentowanie na stawce LIBOR), bowiem kontrakt ten zachowuje istotne warunki umowy kredytu, zgodnie z którymi bank oddaje kredytobiorcy określony kapitał za wynagrodzeniem w postaci odsetek. Wprawdzie w obrocie gospodarczym zasadniczo nie występują umowy o kredyt złotowy oprocentowany w oparciu o stopę bazową ustalaną dla waluty obcej, w tym CHF, jednakże funkcją instytucji prawnej uregulowanej w art. 385¹ k.c. nie jest przekształcenie umowy zawierającej postanowienia abuzywne w występującą w obrocie gospodarczym umowę pozbawioną tych postanowień, lecz eliminacja postanowień tego typu, co stanowi pewnego rodzaju dolegliwość dla przedsiębiorcy stosującego postanowienia abuzywne.

W ocenie Sądu wykładania i zastosowanie instytucji prawnej uregulowanej w art. 385¹ § 2 k.c. w sposób prowadzący do nieważności umowy kredytu nie znajdują uzasadnienia w treści tego przepisu i jego funkcji. Przepis ten jednoznacznie wskazuje na potrzebę utrzymania umowy z pominięciem klauzul abuzywnych, jeżeli umowa oczyszczona z postanowień niedozwolonych nadal zawiera istotne elementy umowy, którą strony zawarły. Jak wcześniej zaznaczono, umowa o kredyt złotowy oprocentowany wg stawki LIBOR nadal odpowiada typowi umowy uregulowanej w art. 69 ustawy – Prawo bankowe, a zatem nie ma przeszkód, aby utrzymać w mocy umowę na takich okrojonych warunkach.

Wykładnię postanowień umowy w świetle art. 385¹ k.c. w sposób prowadzący do jej nieważności należy także ocenić jako prowadzącą do skutków sprzecznych z zasadami współżycia społecznego. Na skutek takiej wykładni doszłoby bowiem do sytuacji, że sytuacja kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt powiązany z walutą obcą na podstawie umowy, która zostanie uznana za nieważną bez konieczności zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z kapitału, byłaby diametralnie korzystniejsza niż kredytobiorców spłacających w tym samym czasie zwykły kredyt złotowy, przy czym brak jest jakiegokolwiek racjonalnego, ekonomicznego i aksjologicznego uzasadnienia dla wprowadzenia takiej dysproporcji w sytuacji prawnej i ekonomicznej kredytobiorców realizujących podobny cel mieszkaniowy.

Mając powyższe na uwadze, w punkcie II wyroku Sąd zasądził od (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz K. C. i E. C. do ich majątku wspólnego kwotę 61 285,36 złotych, której wysokość wynika z opinii biegłego (k. 323).

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. zasądzając odsetki od kwoty 60 872,12 złotych od dnia 27 czerwca 2020 r. tj. od dnia następującego po dniu doręczenia pozwanemu odpisu pozwu do dnia zapłaty oraz od kwoty 413,24 zł od dnia 21 czerwca 2023 r. tj. następnego po dniu, w którym doręczony został pozwanemu odpis modyfikacji powództwa od dnia do dnia zapłaty.

Jako niezasadny ocenić należało zarzut przedawnienia roszczenia objętego pozwem. Przedmiotem żądania było spełnienie świadczenia polegającego na zwrocie spełnionego ratalnie świadczenia nienależnego (art. 405 k.c. w związku z art. 410 k.c.), a w tej sytuacji termin przedawnienia wynosi 10 lat [patrz: art. 118 k.c. w zw. z art. 5 ust. 3 ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw z dnia 13 kwietnia 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 1104)]. Podnieść przy tym należy, że za początek biegu przedawnienia uznać należy nie datę zawarcia umowy, czy też uiszczenia przez kredytobiorcę pierwszej raty kapitałowo-odsetkowej, lecz dzień, w którym konsument powziął wiedzę lub powinien był racjonalnie rzecz biorąc powziąć wiedzę o abuzywnym charakterze klauzuli, mającym uzasadniać jego roszczenie restytucyjne (patrz: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2021 r., sygn. akt III CZP 6/21 oraz przywołane tam orzecznictwo TSUE). Pozwany nie wykazał, iżby już w czerwcu 2010 r. powodowie mieli świadomość abuzywności odesłania do tabeli kursowej banku.

W pkt III wyroku Sąd ustalił, że K. C. i E. C. nie są związani postanowieniami zawartymi w umowie kredytu mieszkaniowego(...) nr (...) z dnia 28 marca 2006 r. w zakresie § 2 ust. 1 umowy co do określenia kwoty kredytu w CHF oraz § 13 ust. 7 umowy oraz ustalił, że powodom został udzielony kredyt w kwocie 251 759,95 zł oprocentowany wg zmiennej stopy procentowej określonej w § 6 i 7 umowy (stawka referencyjna LIBOR plus marża banku). Motywy tego rozstrzygnięcia zostały przedstawione powyżej.

W punkcie IV wyroku Sąd oddalił powództwo w zakresie roszczeń ewentualnych w pozostałym zakresie, bowiem w świetle powyższych rozważań nie było podstaw do stwierdzenia, że powodów nie wiążą inne jeszcze postanowienia umowne, o których mowa w uzasadnieniu pozwu.

W punkcie V wyroku Sąd, na podstawie art. 113 ust. 1 i 2 w zw. z art. 83 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 1144) oraz w zw. z art. 100 k.p.c., tytułem zwrotu wydatków Sąd nakazał ściągnąć od K. C. i E. C. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 405,42 złotych ze świadczenia zasądzzonego na ich rzecz w punkcie II wyroku.

O kosztach procesu, znosząc je między stronami, Sąd orzekł w pkt. VI wyroku na podstawie art. 100 k.p.c. z uwagi na częściowe uwzględnienie pozwu.